

# Verliefd op

Theo Jurriens wil binnen drie jaar vijftig tot honderd bèta-studenten per jaar extra binnenhalen voor de Groningse universiteit. De Discovery-truck, een rijdend leslokaal, moet hen daarbij de weg wijzen. Het grote probleem is volgens Jurriens hoe je wetenschappelijke interesse van kinderen over de puberteit heen tilt. *George van Hal*

“Zelf voelde ik me als klein jongetje nooit serieus genomen”, bekent hij. Toen hij als achtjarige Neil Armstrong zijn eerste stap op de maan zag zetten en over de Russische ruimtevluchten hoorde, schreef hij brieven naar Nasa en naar de Russische ambassade voor informatie en foto’s van zijn helden Armstrong en Gagarin. Ook schreef hij naar Nederlandse sterrenwachten over eigen waarnemingen. Nasa schreef nooit terug, de Nederlandse sterrenwachten ook niet, alleen de Russen reageerden. Hij is er nog steeds verbaasd over: “Dat was heel bijzonder. In 1969 was Rusland nog de grote vijand. Ze hadden alleen met één ding geen rekening gehouden: de informatie bij de foto’s was in het Russisch”. Dat hield de kleine Jurriens niet tegen. Met boeken uit de plaatselijke bibliotheek vertaalde hij de informatie die hij had gekregen. Het voorval wekte bij hem grote sympathie voor de Russische ruimtevaart. Bovendien nam hij zich voor kinderen altijd wel serieus te nemen in hun interesses.

“Dat is de insteek met onze Discovery-truck,” vertelt Jurriens. “Het één-op-ééncontact is erg belangrijk.” De truck ontstond uit de drang om naar de mensen toe te gaan. Actief, in plaats van passief, met veel aandacht voor specifieke vragen. Afgelopen juli ontstonden de eerste plannen, naar aanleiding van de nieuwe ‘flexibele bachelor’ bij de Groningse bèta-faculteit, waar studenten vakken kunnen kiezen uit een mix van disciplines. “Het eerste idee was om

daarom met een ‘flexibele bus’ te gaan rijden.” Dat plan, waarvan niet Jurriens, maar hoogleraar gedragsbiologie Jaap Koolhaas geestelijk vader was, ging uiteindelijk niet door omdat in zo’n verlengde bus te weinig breedte beschikbaar was. Vandaar dat Jurriens nu toert met een truck die kan worden uitgebouwd. “Hier passen maximaal veertig leerlingen in,” vertelt hij. De truck fungeert als rijdend klaslokaal, maar ook als stand op beurzen waar scholieren heengaan om hun studiekeuze te maken. “De eerste doelgroep is leerlingen vanaf drie vwo, die hun profiel nog moeten kiezen, en leerlingen uit de hogere klassen, die moeten kiezen waar ze straks willen studeren”, aldus Jurriens.

**Flexibeler** Vandaag staat de truck op de studiebeurs in de IJsselhallen in Zwolle, enigszins verstopt achter de brandweer en de Landmacht. In het krantje dat aan de deur wordt uitgedeeld, is Jurriens met z’n Discovery-truck niet te vinden. Ook zijn de logo’s van de Rijksuniversiteit Groningen nauwelijks zichtbaar. “Daar moeten we nog wat flexibeler in worden. We leren een hoop over logistiek door het werken met deze truck.” Ook de aankleding doet vandaag wat Spartaans aan. Geen spannende proefjes, maar een paar tafels, een stapel foldertjes, posters aan de muur en een groepje enthousiaste Groningse studenten om de scholieren antwoord te geven op hun vragen. “We willen niet dat mensen hier alleen maar naar proefjes komen kijken,” vertelt

Jurriens. Hij wil met de middelbare scholieren in gesprek raken: “Te veel er omheen leidt dan alleen maar af.”

Middelbare scholieren zijn overigens precies de moeilijkste doelgroep om het enthousiasme voor de wetenschap aan over te brengen. “Zodra ze interesse in elkaar beginnen te krijgen, is de interesse in de wetenschap over”, citeert Jurriens een Amerikaanse vriend. De puberteit is de *bottleneck*. Kinderen zijn vaak nog zeer geïnteresseerd, maar als ze gaan studeren kiezen ze toch voor economie of rechten.

“Er was vroeger voor kinderen niet zoveel wetenschappelijke informatie te krijgen. Je had *Natuur & Techniek*, maar dat was toen te ingewikkeld en dan hield het eigenlijk wel op. Ik moest de bibliotheek in om nog wat te kunnen vinden.” Maar nu is dat wel anders, vertelt hij. Kinderen kunnen kiezen uit vele populair-wetenschappelijke tijdschriften die speciaal gericht zijn op jongeren, uit informatie op televisie en op internet. “Zelfs de *Donald Duck* heeft af en toe een themapagina.”

Zelf heeft Jurriens op de regionale televisie vijf dagen per week een programma van anderhalve minuut waarin hij een vraag over wetenschap of techniek beantwoordt, ingestuurd door kinderen. Volgens Jurriens wordt daar vooral veel naar gekeken door basis-scholieren.

Al die extra informatie over wetenschap legt echter weinig gewicht in de schaal; over elk onderwerp is tegenwoor-

# bêta

Bêta-promotor  
**Theo Jurriens**

Jordi Hulsmen

dig veel meer informatie beschikbaar. “Als ik op basisscholen kom, vertel ik ook altijd hoe knap ik het vind dat die kinderen uit die grote stroom nog kunnen filteren wat ze zelf leuk vinden.” Dat hoeft natuurlijk niet altijd te zijn wat de wetenschapper, leraar of ouder hoopt. Toch merkt Jurriens dat het bij de basisscholieren nog wel wil lukken, die zijn best enthousiast te krijgen. De kinderen kijken naar de zender Discovery – die overigens niets te maken heeft met Jurriens’ Discovery-truck. Ook de bladen gericht op jongeren vinden gretig aftrek.

De grote uitdaging vormt het enthousiast maken van pubers, hoewel dat niet voor hemzelf gold: “De passie was gewoon te groot, van afleidingen heb ik me nooit zoveel aangetrokken.”

Overigens is het de vraag of niet juist de afwezigheid van informatie ervoor zorgde dat de jonge Jurriens doorzette en aan een wetenschappelijke carrière begon. “In zekere zin is dat wel zo,” denkt Jurriens, “het zorgde zeker voor extra motivatie.”

In feite weet niemand of het bestoken van de jeugd met wetenschaps-

promotie het door de voorlichters gewenste effect heeft, namelijk meer studenten. “Een echte oplossing is er niet,” denkt Jurriens. De Discovery-truck is een kleinschalig initiatief, terwijl Jurriens eigenlijk meer verwacht van grote projecten die de verwondering over wetenschap en techniek aanwakkeren. “Zo zag je bijvoorbeeld dat de start van de Deltawerken een grote instroom aan civiel ingenieurs opleverde. Zo iets kan heel waardevol zijn. Er zijn nog veel oplossingen nodig voor mondiale problemen, maar laten we het dichterbij huis zoeken. Een groots opgezette zweeftrein in Nederland zou al voldoende kunnen zijn.” Zoekt Jurriens eigenlijk niet naar een herhaling van de maanlanding die hem als klein jongetje betoverde? “Als de Europese Unie zou deelnemen aan een nieuwe race naar de maan, dan denk ik dat dat nieuwe wetenschappers voor de toekomst zal opleveren.”

Het oplossen van mondiale problemen op het gebied van milieu en energievoorziening is uiteindelijk wellicht de rechtvaardiging om kinderen te interesseren voor wetenschap, maar dat is

volgens Jurriens niet per se gunstig: “Op scholen krijg ik vaak vragen over het klimaat en de brandstofproblematiek. Die lijken vooral voort te komen uit het feit dat ze zich zorgen maken, dus daar moet je het vanuit het oogpunt van werving niet van hebben.”

**Verliefdheid** Nasa probeert in Amerika nadrukkelijk de link te leggen tussen ruimteonderzoek en de maatschappij. Ook dat kun je overdrijven: “Iedereen die Nasa laat wordt nu in maatschappelijke context geplaatst. De boodschap die ze uitdragen is heel duidelijk: zonder Nasa is er geen toekomst. Wat ik altijd zeg is: je moet je hart volgen bij het maken van je keuzen. De keuze voor bêta is volgens mij bijna een verliefdheid.” Daarom moeten voorlichters volgens hem vroeg beginnen met het kachelkje aan te wakkeren, zodat het heilig vuur ook de puberteit kan overleven. Mensen kiezen dan heel duidelijk voor bètawetenschappen in hun latere loopbaan. “Twijfel tussen scheikunde of natuurkunde kan er dan nog wel zijn, maar het is altijd duidelijk dat die mensen vol-



Jorali Huisman

“Zodra ze interesse in elkaar beginnen te krijgen, is de interesse in de wetenschap over”

“Mijn passie was gewoon te groot, van afleidingen heb ik me nooit zoveel aangetrokken.”

“Vragen van scholieren over het klimaat zijn er vooral omdat ze zich zorgen maken, dus daar moet je het voor de werving niet van hebben.”

**Theo Jurriens** (1961) studeerde sterrenkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na zijn afstuderen in 1988 werkte hij zeven jaar lang voor de opleiding sterrenkunde in financieel beheer, public relations en door het geven van colleges. Daarna werkte hij voor de faculteit wetenschap en natuurwetenschappen, eerst om de ingenieursopleidingen te profileren, later, tot op heden, als hoofd voorlichting.

ledig voor het bètagebeuren gaan.”

Zo ging het bij Jurriens zelf in elk geval ook. “Ik ging eenmaal per maand naar de inmiddels overleden amateur-astronoom Jan Kamperman. Dan praatten we één op één over sterrenkunde en wat er allemaal voor moois was buiten onze planeet.” Hij werd ook lid van een sterrenkunde-club in Hoogeveen. “Tijdens de terugreis kon ik dan met de spreker napraten en kreeg ik boekjes waar ik thuis nog wat door kon bladeren.”

Promotieactiviteiten slokken nu vrijwel al z’n energie op. Hij schrijft onder andere sterrenkundestukjes voor de Enkhuizer Almanak en heeft z’n liefde voor wielrennen (hij is jurylid bij de KNWU) vorig jaar omgezet in een tentoonstelling over de fysica van fietsen onder de naam fietsica. “Langzamerhand besteed ik zo’n tachtig procent van m’n tijd aan het uitdragen van m’n passie.”

Hij is ook nog reisleader bij ‘eclips-reizen’. “Een volledige zonsverduistering is een machtig verschijnsel. Heb je het één keer gezien, dan wil je vaker. Bovendien is het een goed excuus om naar landen te gaan waar je nog niet eerder geweest bent.”

Tijdens het gesprek valt Jurriens af en toe stil en kijkt om zich heen. Hij probeert in de gaten te houden hoeveel mensen er binnen komen en hoe

z’n studenten het er in de gesprekjes vanaf brengen. Inmiddels heeft een student een robothondje te voorschijn gehaald dat over tafel loopt. Het trekt aardig wat bekijks, en de studenten springen daar goed op in.

Jurriens zegt dolblij te zijn met z’n nieuwe truck. Glunderend vertelt hij wat er allemaal inzit. “We hebben hier een groot plasmascherm dat gebruikt kan worden als elektronisch schoolbord en een tiental computers waarop scholieren opdrachten kunnen maken. We hebben zelfs tekst op het dak! Mensen die uit gebouwen naar beneden kijken, zien dus wanneer de Discovery-truck langsrijdt.”

De kern van zijn passie blijven echter de Russische ruimtevaart en het enthousiasmeren van basisscholieren: “Ik ben eigenlijk een heel tevreden mens. Toch zou ik in de toekomst graag nog eens een boekje schrijven voor basisscholieren van groep vijf tot zeven. Ik heb hier nog zo’n zeventuizend vragen van kinderen onder het logeerbed liggen die ik kan gebruiken. Die hebben we binnengekregen door een prijsvraag, waarbij tien kinderen hun winnende vraag mochten stellen aan de kosmonauten in het Russische ruimtestation MIR.” ■

**Informatie**

[www.rug.nl/discovery](http://www.rug.nl/discovery)